

ЗА ЛЕНИНСКІЯ КАДРЫ

Орган парткома і прафкома Беларускага Дзяржаўнага Універсітэта

№ 1 (13)
24 студзеня
1936 г.

Са сцягам Леніна перамаглі мы ў баях
за Кастрычніцкую рэвалюцыю.

Са сцягам Леніна дабіліся мы раша-
ючых поспехаў у барацьбе за перамогу
соцыялістычнага будаўніцтва.

З гэтым-жа сцягам параможам мы ў
пролетарскай рэвалюцыі ва ўсім свеце.

Няхай живе ленінізм! **І. СТАЛІН**

Справа Леніна знаходзіцца ў моцных руках.

Сцяг ленінізма рэе высока над светам!

І. В. СТАЛІН

А Б Л Е Н І Н Е

Прамова на вечары крэмлёўскіх курсантаў 28 студзеня 1924 г.

Таварышы! Мне казалі, што ў вас тут наладжан вечар успамінаў аб Леніне, а я запрошан на вечар у якасці аднаго з дакладчыкаў. Я лічу, што няма патрэбы рабіць звязны даклад аб дзейнасці Леніна. Я думаю, што было б лепш абмежавацца паведамленнем раду фактаў, адназначных некаторым асаблівасцям Леніна як чалавека і як дзеяча. Наміж гэтымі фактамі, можа быць, і не будзе ўнутранай сувязі, але гэта не можа мець рашучага значэння для таго, каб атрымаць агульнае ўяўленне аб Леніне. Ва ўсіх выпадках, я не маю магчымасці ў даным выпадку даць вам больш таго, што абяцаў вышэй.

ГОРНЫ АРОЛ

Упершыню я пазнаёміўся з Леніным у 1903 г. Праўда, гэта знаёмства было не асабістае, а заочнае, у парадку перапісак. Але яно пакінула ва мне негладзімае ўражанне, якое не пайдала мяне за ўвесь час майр работы ў партыі. Я быў тады ў Сібіры, у ссылцы. Знаёмства з рэвалюцыйнай дзейнасцю Леніна з канца 90-х гадоў і асабліва пасля 1901 года, пасля выдання «Іскры», прывяло мяне да пераканання, што мы маем у асобе Леніна чалавека незвычайнага. Ён не быў тады ў маіх вачах простым кіраўніком партыі, ён быў не фактычным арганізатарам, бо ён адін разумеў унутраную сутнасць і неадкладныя патрэбы нашай партыі. Калі я параўноўваў яго з асатнімі кіраўніцтвамі нашай партыі, мне ўвесь час здавалася, што саратнікі Леніна — Плеханаў, Мартаў, Аксельрод і іншыя — стаяць ніжэй Леніна цэлай галавой, што Ленін у параўнанні з ім не проста адзін з кіраўнікоў, а кіраўнік вышэйшага тыпу, горны арол, які не ведае страху ў барацьбе і смела вядзе наперад партыю па нявыведаных шляхах рускага рэвалюцыйнага руху. Гэтае ўражанне так глыбока запала мне ў душу, што я адчуў неабходнасць павісаць аб ім аднаму свайму блізкаму сябру, які быў тады ў эміграцыі, патрабуючы ад яго водзьмыву. Праз некаторы

час, будучы ўжо ў ссылцы ў Сібіры, — гэта было ў канцы 1903 г., — я атрымаў захапляючы адказ ад майго сябра і простае, але глыбока змястоўнае пісьмо Леніна, якога, як аказалася, пазнаёміў мой сябр з майм пісьмом. Пісьмяцэ Леніна было параўнальна невялікае, але яно давала смелую, багаспашную крытыку практыкі нашай партыі і надзвычай яснае і сціслае вылажэнне ўсяго плана работы партыі на блэйшы перыяд. Толькі Ленін умеў пісаць аб самых забытых рэчах так проста і ясна, сцісла і смела — калі вольная фраза не гаворыць, а страляе. Гэта простае і смелае пісьмяцэ яшчэ больш умацавала мяне ў тым, што мы маем у асобе Леніна горнага арла нашай партыі. Не магу сабе дараваць, што гэта пісьмо Леніна, як і многія іншыя пісьмы на прывычны старог лапалышчыка, я спаліў.

З гэтага часу пачалося маё знаёмства з Леніным.

СКРОМНАСЦЬ

Упершыню я сустрэўся з Леніным у снежні 1905 г. на канферэнцыі большэвікоў у Тамефорсе (у Фінляндыі). Я спадзяваўся ўбачыць горнага арла нашай партыі, вялікага чалавека, вялікага не толькі палітычна, але калі хочаце, і фізічна, бо Ленін рысаваўся ў майм выапражненні ў выглядзе велікава, статнага і прадстаўіцельскага. Якое-ж было маё расчараванне, калі я ўбачыў самага звычайнага чалавека, ніжэй сярэдняга росту, які нічым, літаральна нічым не адрозніваўся ад звычайных смертных...

Прылята, што «вялікі чалавек» звычайна павінен пазніцца на сходы, з тым, каб члены схода з заміраннем сэрца чакалі яго паяўлення. Прычым перад паяўленнем вялікага чалавека члены схода павіраджваюць: «тэс... ціпэй... ён ідзе». Гэта абраднасць здавалася мне не ліпняй, бо яна імпаўе, унушае павагу. Якое-ж было маё расчараванне, калі я даведаўся, што Ленін з'явіўся на сход раней чым дэлегаты і, зобіўшыся недзе ў кутку, па-прасецку вядзе гутарку самую звычайную гутарку з самымі звычайнымі дэлегатамі канферэнцыі. Не скрыю, што гэта паруждалася мне тады некаторым паружаннем некаторых неабходных прайл.

Толькі ў паследку я зразумеў, што гэта прастата і скромнасць Леніна, гэта імненне застацца непрыкметным, або, ва ўсіхкім разе, не кідацца ў вочы і не падкрэсліваць сваё высокае становішча, — гэта рыса прадстаўляе адзін з самых моцных бакоў Леніна, як новага правадыра новых

мас, простых і звычайных мас найглыбейшых «нізоў» чалавецтва.

СІЛА ЛОГІКІ

Выдатнымі былі дзве прамовы Леніна, якія ён сказаў на гэтай канферэнцыі: аб бегучым моманце і аб аграрным пытанні. Яны, па жад, не захаваліся. Гэта былі вятхнёныя прамовы, прыведзеныя ў бурнае захваленне ўсю канферэнцыю. Незвычайная сіла пераканання, прастата і яснасць аргументацыі, кароткія і ўсім зразумелыя фразы, адсутнасць рысоў, адсутнасць галавыкружальных жэстаў і эфектных фраз, якія б'юць па ўражанне. — Усё гэта выгода адрознівала прамовы Леніна ад прамой звычайных «парламентных» аратаў.

Але мяне захапіў тады не гэты бок прамой Леніна. Мяне захапіла гая непераможная сіла логікі ў прамовах Леніна, якая некалькі суха, але затоў грунтоўна авалоўвае ўсё дэталі, натуральна электрызуе не і нотым бяро не ў пачатку, як кажучы, без астачы. Я пачаў, як казалі тады многія з дэлегатаў: «Логіка ў прамовах Леніна — гэта нейкая ўсёсыльная шчыльнасць, якія ахапляюць пабе з ўсіх бакоў аб'ектамі і з аб'ектамі, якія німа моцы выпраца: або здаваўся, або рашаўся на поўны правад».

Я думаю, што гэта асаблівасць у прамовах Леніна з'яўляецца самым моцным бокам яго аратарскага майстэрства.

БЕЗ ХНЫКАННЯ

Другі раз сустрэў я Леніна ў 1906 г. на Сталгольмскім з'ездзе нашай партыі. Вядома, што на гэтым з'ездзе большэвікі засталіся ў меншасці, пацярпелі паражэнне. Я ўпершыню бачыў тады Леніна ў роц пераможанага. Ён ні на йоту не быў надобен на тых правадыроў, якія хныкаюць і сумуюць пасля паражэння. Наадварот, паражэнне ператварыла Леніна ў агустак энергіі, які патхне сваіх староннікаў да новых баёў, да будучай перамогі. Я кажу аб паражэнні Леніна. Але якое гэта было паражэнне? Трэба было паглядаць на праціўнікаў Леніна, пераможцаў на Сталгольмскім з'ездзе — Плеханава, Аксельрода, Мартава і іншых: яны вельмі мала былі падобны на санраўных пераможцаў, бо Ленін у сваёй бялітанай крытыцы меншавізма не пакінуў на іх, як кажучы, живога месца. Я пачаў, як мы, дэлегаты-большэвікі, збіўшыся ў кучу, глядзелі на Леніна, пытаючыся ў яго парад. У прамовах некаторых дэлегатаў сказылі стомленасць, сум. Помніцца, як Ленін у

адказ на такія прамовы едка прадзіў праз зубы: «Не хныкайце, таварышы, мы выйшлі пераможцамі, бо мы, правы». Ненавідць да хныкаючых інтэлігентаў, вера ў снае сілы, вера ў перамогу — вось аб чым гаварыў тады з намі Ленін. Адчувалася, што паражэнне большэвікоў з'яўляецца часовым, што большэвікі павінны перамагчы ў блэйшым будучым.

«Не хныкаць з прычыны паражэння» — гэта тая самая асаблівасць у дзейнасці Леніна, якая павяла яму згуртаваць выхад сябе адданую да канца і верную ў свае сілы армію.

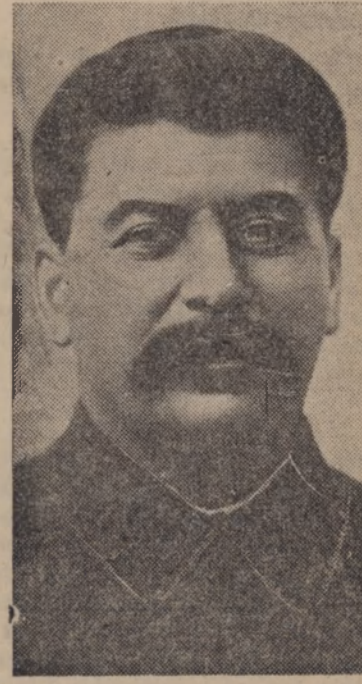
БЕЗ ГАНАРЛІВАСЦІ

На наступным з'ездзе ў 1907 г. у Лондане, большэвікі аказаліся пераможцамі. Я ўпершыню бачыў тады Леніна ў роц пераможца. Звычайна перамога кружыць галаву некаторым правадырам, робіць іх занослівымі і ганарлівымі. Часцей за ўсё ў такіх выпадках пачынаюць святкаваць перамогу, спачываць на лаўрах. Але Ленін ні на йоту не быў надобен на такіх правадыроў. Наадварот, іменна пасля перамогі становіўся ён асабліва пільным і насторожаным. Номінацыя, як Ленін настойліва фінушаў тады дэлегатам: «Першая справа — не захляпацца перамогай і не кічыцца; другая справа — замацаваць за сабой перамогу; трэцяя — даць праціўніку, бо ён толькі паіт, але далёка яшчэ не дабіт». Ён едка вытмейнаў тых дэлегатаў, якія лёгкамыслена запэўнялі, што «ад гэтага часу з меншавізмам пакончана». Яму патрудна было даказаць, што меншавікі ўсё яшчэ маюць каранні ў рабочым руху, што з ім трэба змагацца ўмоўны, фэяляк унікаючы пераапраца сваіх сіл і, асабліва, недаацэнікі сіл праціўніка.

«Не кічыцца перамогай», — гэта тая самая асаблівасць у характары Леніна, якая павяла яму цярожа ўзважваць сілы праціўніка і стракаваць партыю ад магчымых нечаканасцей.

ПРЫНЦЫПОВАСЦЬ

Правадыры партыі не могуць не даражыць думкай большасці сваёй партыі. Большасць — гэта сіла, з якой не можа не лічыцца правадыр. Ленін гэта разумеў не горш, чым усё іншы кіраўнік партыі. Але Ленін ніколі не становіўся палоннікам большасці, асабліва калі гэта большасць не мела над сабой прычыновай асновы. Бывалі моманты ў гісторыі нашай партыі, калі думка большасці або минутныя інтарсы партыі прыходзілі ў канфлікт з карынным іста-

рэсамі пролетарыята. У такіх выпадках Ленін, не задумваючыся, рашуча станаўіўся на бок прынцыповасці супроць большасці партыі. Больш таго, ён не баяўся выстушаць у такіх выпадках літаральна адзін супроць усіх, разлічваючы на тое, — як ён часта гаварыў аб гэтым, — што: «прынцыпавыя палітыка ёсць адна правільная палітыка».

Асабліва характэрны ў гэтых адносінах два наступныя факты.

Першы факт. Перыяд 1909—1911 гг., калі партыі, разбіта контррэвалюцыйнай, перажывала поўнае разлажэнне. Гэта быў перыяд бязвер'я ў партыю, перыяд павальнага бегства з партыі не толькі інтэлігентаў, але часткова і рабочых, перыяд адмаўлення падполля, перыяд ліквідатарства і развалу. Не толькі меншавікі, але і большэвікі прадстаўлялі тады цэлы рад фразыд і пільной, большай часткай адарваных ад рабочага руху. Вядома, што ў гэты імёна перыяд узнікла ідэя поўнай ліквідацыі падполля і арганізаванай рабочых у легальную, ліберальную сталінскую партыю. Ленін быў тады адзіным, які не падаўся агульнаму паветрою і высока трымаў сцяг партыйнасці, збіраючы разрозненныя і разбітыя сілы партыі са адзіўляючай прайліваасцю і з небывальным упорствам, ваяуючы супроць усіх і ўсіхкіх антыпартыйных напільней унутры рабочага руху, адстойваючы партыйнасць з небывайлай мужнасцю і з нябачанай настойліваасцю.

Вядома, што ў гэтай спрэчцы за партыйнасць Ленін аказаўся пераможцам.

Другі факт. Перыяд 1914 — 1917 гг., перыяд разгару імперыялісцкай вайны, калі ўсё або амаль усё соцыал-дэмакратычныя і соцыялістычныя партыі, падаўшыся агульнаму патрыятычнаму чаду, аддалі сябе на ўслужэнне айчынным імперыялізмам. Гэта быў перыяд, калі ІІ Інтэрнацыянал схлыў сваё сэрца перад капіталізмам, калі перад шавіенскай хваляй

Працяг на 2 стр.